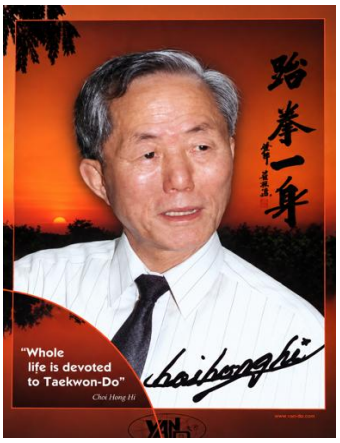
A Taekwon-do története és magyarországi meghonosítása

A Taekwon-do kialakulása és történelmi gyökerei

A koreai harcművészetek története évszázadokra nyúlik vissza. Korea japán fennhatóságának időszakában (1910–1945) a hagyományos koreai küzdőművészetek fejlődését jelentősen befolyásolták a japán harcművészeti irányzatok, különösen a karate. A második világháborút követően Koreában számos harcművészeti iskola, úgynevezett kwan működött, amelyek technikai rendszereiben koreai és japán hatások egyaránt érvényesültek.

Ezeknek az iskoláknak az egységesítése, illetve egy önálló koreai harcművészeti rendszer létrehozása a háború utáni évek egyik fontos törekvésévé vált. A folyamatot a Koreai-félsziget politikai megosztottsága és az 1950–1953 között lezajlott koreai háború is befolyásolta.

A modern Taekwon-do megteremtésében meghatározó szerepet játszott Choi Hong Hi (1918–2002) dél-koreai tábornok, aki katonai pályafutása során a korábban elsajátított harcművészeti ismereteire támaszkodva kezdte kialakítani saját technikai és oktatási rendszerét.

Choi tábornok kezdetben a koreai környezetben Tang Soo Do néven is ismert, karateeredetű technikákat alkalmazta a katonai kiképzésben. Ugyanakkor fontosnak tartotta, hogy Korea önálló, saját elnevezéssel, technikai rendszerrel és szellemiséggel rendelkező harcművészetet hozzon létre.

Törekvéseinek eredményeként fokozatosan kialakult az a rendszer, amelyet 1955. április 11-én hivatalosan Taekwon-do néven neveztek el. A Taekwon-do kezdetben elsősorban a katonai kiképzésben kapott szerepet „Military Karate”, később azonban a polgári lakosság körében is elterjedt, és önálló, átfogó harcművészeti rendszerré fejlődött.

A Taekwon-do nem csupán önvédelmi és küzdelmi technikák összessége. A „Do”, vagyis az „út” fogalma a harcművészet erkölcsi, lelki és szellemi tartalmára is utal, amelynek alapvető értékei közé tartoznak az udvariasság, a becsületesség, az állhatatosság (kitartás), az önuralom és a rendíthetetlen küzdő szellem.

A Nemzetközi Taekwon-do Szövetség (ITF) megalakulása

Az 1950-es évek végétől Choi Hong Hi tábornok és tanítványai egyre nagyobb hangsúlyt helyeztek az új koreai harcművészet nemzetközi megismertetésére.

Az 1959-ben megkezdett, majd az 1960-as években folytatott bemutatók és nemzetközi körutak jelentős sikereket arattak. A koreai mesterek látványos technikai bemutatói számos országban felkeltették az érdeklődést, és hozzájárultak a helyi Taekwon-do szervezetek megalakulásához.

Dél-Koreában eközben különböző szervezeti és szakmai egységesítési törekvések zajlottak. Choi Hong Hi a Koreai Taekwon-do Szövetség vezetésében is szerepet vállalt, majd a nemzetközi terjeszkedés eredményeként 1966. március 22-én Szöulban megalapította az International Taekwon-do Federationt (ITF), vagyis a Nemzetközi Taekwon-do Szövetséget.

Az ITF kilenc alapító tagországai Dél-Korea, Vietnam, Malajzia, Szingapúr, Nyugat-Németország, az Amerikai Egyesült Államok, Törökország, Olaszország és Egyiptom voltak.

A szervezet első elnökévé Choi Hong Hi tábornokot választották, aki a következő évtizedekben meghatározó szerepet játszott az ITF technikai rendszerének egységesítésében és nemzetközi elterjesztésében.

Az ITF megalakulása történelmi jelentőségű esemény volt, hiszen elsőként hozott létre önálló nemzetközi világszövetséget a Taekwon-do név alatt.

A szervezet a következő évtizedekben világszerte elterjesztette Choi Hong Hi harcművészeti rendszerét, amelynek technikai, oktatási és erkölcsi alapelveit a mai napig számos országban követik.

Az ITF és a WT kialakulása – a Taekwon-do kettéválásának sportpolitikai háttere

A modern Taekwon-do történetében két meghatározó nemzetközi irányzat alakult ki: a Choi Hong Hi Nagymester által 1966-ban alapított International Taekwon-do Federation (ITF), valamint az 1973-ban létrehozott World Taekwondo Federation (WTF), amely 2017 óta World Taekwondo (WT) néven működik.

A két szervezet kialakulása nem csupán szakmai és technikai különbségekkel, hanem a Koreai-félsziget korabeli politikai viszonyaival is szoros összefüggésben állt.

Az 1970-es évek elejére Choi Hong Hi tábornok egyre élesebb ellentétbe került a dél-koreai államvezetéssel, különösen Park Chung-hee elnök politikájával.

Choi fontosnak tartotta, hogy a Taekwon-do nemzetközi fejlődése ne függjön kizárólag egyetlen állam politikai érdekeitől. A fokozódó konfliktusok következtében 1972-ben Kanadába távozott, és az általa nemzetközivé tett ITF központját is Torontóba helyezte át.

Ezt követően a dél-koreai sportvezetés támogatásával az ITF ellenpólusaként (egyúttal a Choi tábornok által megalkotott eredeti Taekwondo név kisajátításával) 1973. május 28-án Szöulban megalakult a World Taekwondo Federation.

Az új szervezet létrejöttében jelentős szerepet játszott az a dél-koreai törekvés, hogy az ország saját irányítása alatt álló elismert Taekwondo-világszövetséggel rendelkezzen.

A két szervezet között ettől kezdve egyre erőteljesebb versengés bontakozott ki, amelynek tétje nemcsak a szakmai befolyás, hanem a Taekwon-do nemzetközi sportéletben elfoglalt helye és képviseleti joga is volt.

A Taekwon-do elnevezés és a nemzetközi elismertség kérdése

A két világszervezet történetének egyik legérdekesebb és egyben legvitatottabb fejezete a Taekwon-do elnevezés használatának, valamint a nemzetközi sportági képviseletnek a kérdése.

Történelmi tény, hogy a Taekwon-do elnevezés az alapító Choi Hong Hi tábornok személyes kezdeményezésére 1955-ben vált hivatalossá, és hogy az általa alapított ITF már 1966-tól nemzetközi szervezetként működött.

A WT létrejöttekor tehát a Taekwon-do név és maga a harcművészet már közel két évtizedes múltra tekintett vissza, nemzetközi elterjesztésében pedig Choi tábornok és az ITF Világszövetség úttörő szerepet játszott.

Az ITF történetének egyik legszomorúbb tanulsága, hogy a nemzetközi szakmai tekintély, a dicsőséges múlt és a történelmi elsőbbség önmagában nem feltétlenül biztosít kizárólagos sportági képviseletet a nemzetközi intézményrendszerben.

Az ITF a kezdeti évtizedekben elsősorban a Taekwon-do technikai rendszerének fejlesztésére, oktatására, nemzetközi elterjesztésére és a harcművészeti hagyományok a „DO" megőrzésére összpontosított és nem foglalkozott kellő határozottsággal és alapossággal a Taekwon-do név nemzetközi szintű jogi levédetésére.

A Taekwon-do elnevezés nemzetközi jogi védelmének és a hozzá kapcsolódó képviseleti jogosultságoknak a kérdése tehát már a kezdetek óta nem rendeződött olyan megnyugtató módon, amely az ITF számára valamennyi későbbi nemzetközi sportági fórumon kizárólagos pozíciót biztosított volna.

Fontos különbséget tenni a név védjegyjogi oltalma, a szervezetek saját elnevezésének és jelképeinek jogi védelme, valamint a nemzetközi sportszövetségek hivatalos elismerése között. Ezek eltérő jogi és intézményi kérdések.

Az ITF-fel ellentétben a WT vezetése nagy hangsúlyt helyezett a nemzetközi sportdiplomáciai kapcsolatok kiépítésére és a szervezet hivatalos elismertetésére, de közben ügyesen ki is használta az ITF által nem kellő alapossággal ellátott névhasználattal kapcsolatos nemzetközi jogi védelemben tapasztalt hiányosságot.

Ennek eredményeként a WT már 1974-ben csatlakozott a nemzetközi sportszövetségek akkori ernyőszervezetéhez, a GAISF-hez, majd 1980-ban elnyerte a Nemzetközi Olimpiai Bizottság elismerését is.

Ezzel a WT a nemzetközi olimpiai sportéletben olyan intézményi pozícióhoz jutott, amely jelentős előnyt biztosított számára az ITF-fel folytatott sportpolitikai versengésben.

A kialakult helyzet történelmi ellentmondása és felháborító joggyakorlata, hogy míg az ITF a Taekwon-do világelső nemzetközi szövetségeként és Choi Hong Hi rendszerének eredeti képviselőjeként működött folyamatosan, addig az olimpiai sportági képviselet jogát végül a jóval később megalakult WT szerezte meg.

Ez az igazságtalanság és évtizedek óta tartó áldatlan állapot mindmáig fontos része a Taekwon-do történetének, és jól szemlélteti, hogy egy harcművészet valós történelmi eredete, szakmai hagyománya

és nemzetközi sportpolitikai elismertsége a bürokratikus huzavonákra épülő nemzetközi jogérvényesítések anomáliáinak köszönhetően nem feltétlenül esik egybe.

A Taekwon-do meghonosítása Magyarországon

A magyarországi ITF Taekwon-do története elválaszthatatlan Harmat László nagymester tevékenységétől, aki a harcművészet hazai meghonosítója, a magyar ITF Taekwon-do alapítója és a Magyar ITF Taekwon-do Szövetség elnöke.

Harmat László az európai ITF Taekwon-do első nemzedékének képviselői közé tartozik, és egyike azoknak a korai európai, nem koreai származású mestereknek, akik már az 1960-as években megismerkedtek a Taekwon-dóval.

Harcművészeti pályafutását az 1960-as évek közepén kezdte, majd Svédországba költözött, ahol az első ITF klub egyik alapító tagjaként Stockholmban edzett, majd versenyzőként is szerepelt a Svéd Taekwon-do-válogatottban.

1973-ban szerezte meg I. Dan fokozatát.

Szakmai fejlődése során az Amerikai Egyesült Államokban, Észak-Koreában és Kanadában is részt vett edzéseken és továbbképzéseken. Kanadában különleges lehetősége nyílt arra, hogy Choi Hong Hi tábornoknak, a Taekwon-do alapítójának személyes tanítványaként képezze tovább magát.

Harmat László 1977-ben hazatelepült Magyarországra, azzal a céllal, hogy az addig hazánkban szervezett formában még nem működő ITF Taekwon-dot meghonosítsa.

1977. szeptember 7-én Budapesten, 70 alapító tanítvány részvételével megtartotta az első hivatalos magyarországi ITF Taekwon-do edzést.

A szeptember 7-i dátum tehát a magyar ITF Taekwon-do születésnapjának tekinthető.

Az első tanítványok között számos olyan sportoló és későbbi mester volt, akik a későbbiekben meghatározó szerepet vállaltak a Taekwon-do országos elterjesztésében.

1977 novemberében kezdő tanítványként csatlakozott a budapesti edzésekhez Patakfalvy Miklós is, aki később a magyarországi WT Taekwondo megalapítója lett.

1979-ben Harmat László egyik legelső tanítványa, dr. Somlai János Veszprémben megkezdte a Taekwon-do oktatását, megteremtve ezzel a nyugat-magyarországi terjeszkedés alapjait.

A következő években újabb és újabb klubok alakultak számos helyen, és az ITF Taekwon-do fokozatosan országos méretű sport és harcművészeti mozgalommá fejlődött Magyarországon.

A Magyar ITF Taekwon-do Szövetség megalakulása és nemzetközi sikerei

A Taekwon-do Magyarországon kezdetben a hazai karate sportági szervezetrendszerén belül, előbb szakágként, majd szakbizottságként működött.

A folyamatos fejlődés, az egyre növekvő sportolói létszám és a jelentős nemzetközi eredmények megteremtették az önálló szervezeti működés feltételeit.

1989-ben megalakult az önálló Magyar ITF Taekwon-do Szövetség.

A magyar ITF már ezt megelőzően is jelentős nemzetközi sportesemények megrendezésével hívta fel magára a figyelmet.

1984-ben Harmat László irányításával Magyarország ITF Európa-bajnokságnak adott otthont, majd 1988-ban a Budapest Sportcsarnokban sikeresen megrendezték az ITF világbajnokságot.

Harmat László több évtizedes sportvezetői, oktatói és nemzetközi szervezőmunkáját a hazai és nemzetközi ITF Taekwon-do közösség számos alkalommal elismerte.

1994-ben a Magyar ITF Taekwon-do Szövetség egyhangúlag örökös elnökévé választotta.

2000-ben Choi Hong Hi tábornoktól, a Taekwon-do alapítójától személyesen kapta meg a VII. Dan master-fokozatot.

2009-ben a németországi Miesbachban teljesített nemzetközi mesterképzést és vizsgát követően elnyerte a VIII. Dan fokozatot.

Újabb nyolc év elteltével, 2017-ben, több évtizedes hazai és nemzetközi szakmai munkásságának elismeréseként a Világszövetségtől megkapta az ITF Taekwon-do legmagasabb, IX. Dan nagymesteri fokozatát.

Ezzel a magyar ITF Taekwon-do megalapítója a nemzetközi ITF közösség legmagasabb fokozatú mestereinek sorába lépett.

Pályafutása szorosan összefonódott a magyar Taekwon-do fejlődésével, a hazai mestergenerációk kinevelésével, valamint Magyarország nemzetközi ITF sportéletben betöltött szerepének kialakításával.

Ezek az események jelentős mérföldkövet jelentettek a magyar Taekwon-do történetében, és hozzájárultak Magyarország nemzetközi szakmai tekintélyének megerősödéséhez.

A magyar ITF versenyzők az elmúlt évtizedekben számos világ- és Európa-bajnoki címet, érmes helyezést, valamint rangos nemzetközi kupagyőzelmet szereztek.

A sportolók és mesterek eredményei nemcsak a magyar ITF Taekwon-do nemzetközi elismertségét növelték, hanem a hazai harcművészeti sportélet egészének fejlődéséhez is hozzájárultak.

Az ITF és a WT Taekwondo szakmai különbségei

Bár a két irányzat elnevezése szinte azonos, az ITF Taekwon-do és a WT Taekwondo technikai, oktatási és versenyrendszere között jelentős különbségek alakultak ki.

Az ITF a Choi Hong Hi tábornok által kidolgozott technikai rendszerre épül, amelyben a tradicionális harcművészeti oktatás, az önvédelem, a formagyakorlatok, a küzdelem, a töréstechnika a szellemi nevelés és a „DO”, mint életforma egyaránt fontos szerepet kap.

A WT olimpiai irányzata ezzel szemben az évtizedek során szinte kizárólag a nemzetközi versenysport követelményeihez igazodott, ezen belül is a gyors, dinamikus lábtechnikákra és az olimpiai küzdelmi szabályrendszerre helyezve a hangsúlyt.

A két irányzat eltérő gyakorlatokat, versenyszabályokat, technikai értelmezéseket és oktatási módszereket alkalmaz. Az egyenruhák és egyes külső megjelenési elemek szintén különböznek.

Az ITF Taekwon-do sajátos értéke a Choi Hong Hi által létrehozott eredeti technikai és szellemi rendszer következetes ápolása és továbbadása, amelynek célja nem csupán a versenyeredmények elérése és a gyakorlók fizikai felkészítése, hanem emellett a szellemi és erkölcsi továbbfejlődésük elősegítése is. Ebből az aspektusból tekintve tehát míg az ITF komplex harcművészet, sajátos életmód és filozófia, addig a WT elsősorban sport.

A magyar ITF Taekwon-do öröksége

A magyarországi ITF Taekwon-do 1977-es megalapítása óta több évtizedes, eredményekben gazdag fejlődésen ment keresztül.

Az alapító mesterek munkájának, az egymást követő oktatói és versenyzői generációk elkötelezettségének, valamint a hazai klubok kitartó tevékenységének köszönhetően a Taekwon-do Magyarország egyik meghatározó tradicionális harcművészeti irányzatává vált.

A Magyar ITF Taekwon-do Szövetség célja, hogy megőrizze és továbbadja Choi Hong Hi tábornok szellemi és technikai örökségét, biztosítsa a magas színvonalú szakmai oktatást, támogassa a versenysport fejlődését, és a következő nemzedékek számára is elérhetővé tegye a Taekwon-do értékeit.

A magyar ITF Taekwon-do története egyben annak bizonyítéka, hogy egy elkötelezett alapító kezdeményezése, a tanítványok kitartása, a közösség összefogása és összetartása hosszú távon is komoly, maradandó sportági és kulturális értékeket teremt.